

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС І РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ В МАН

директор СОЦПО Тихенко Л.В., доц. Брацихін В.М.

Національна доктрина розвитку освіти в Україні передбачає розкриття інтелектуального потенціалу нації, що можна забезпечити тільки в системі безперервної освіти [1, с. 2-4], у тому числі і через гармонізацію навчальних процесів СШ та ВУЗах.

У зв'язку з цим особливого значення набувають освітньо-технологічні ідеї та вимоги Болонської декларації, рекомендації вітчизняних учених щодо детермінації інноваційних освітніх процесів [2, с. 14-15]. Це зумовлює необхідність кардинального оновлення змісту освіти і виховання, розробки та практичного впровадження новітніх освітніх технологій, спрямованих на реалізацію ідей Болонської декларації: переорієнтацію на компетентнісний підхід, нові інформаційні технології, розвиток уміння співпрацювати, неперервність самоосвіти, а також, перехід на профільне навчання, введення нових стандартів освіти, незалежної оцінки результатів навчання.

Однією з ключових вимог Болонської декларації є підвищення якості освіти. В умовах конкуренції знань в освітньому просторі України актуальною є проблема якості шкільної та позашкільної освіти і, як наслідок - розробка об'єктивних критеріїв їх оцінки: інформаційно-діагностичних, мотиваційних та виховних, що вказують на успішність оволодіння знаннями, вміннями та навичками, на причини недоліків, мотивацію навчальної діяльності, інструменти самооцінки та самопізнання [3, с. 163].

Дієвим способом підвищення якості освіти та забезпечення її конкурентоспроможності є організація дослідницької роботи учнівської молоді. Відповідно до цього, особ-

ливого значення набуває проблема розвитку технологій пошуково-дослідницької роботи старшокласників.

Свого часу історики, філософи, педагоги, мистецтвознавці такі як Дж. Брунер, П. Булонський, А. Гердт, Дж. Дьюї, П. Каптерев, Т. Кудрявцева, А. Музиченко, Ж. Руссо, Я. Чепіга та інші доводили пріоритети дослідницьких методів у навчанні. В наш час більшість з них трансформувались у новітні технології розвивального навчання й широко застосовуються як у загальноосвітніх, позашкільних, так і у вищих навчальних закладах, що сприяє не лише поступовому розвитку розумових здібностей молоді, але й підвищенню рівня її соціальної адаптації.

Робота з формування творчих здібностей старшокласників у процесі пошуково-дослідницької діяльності передбачає наявність відповідної соціально-педагогічної системи. Чільне місце в цій системі займає Мала академія наук України (МАН України), діяльність якої спрямована на виявлення здібностей, обдарувань особистості, сприяння її самовизначенню й самореалізації шляхом залучення до пошукової, конструкторської, експериментально-дослідної роботи в різних галузях науки, техніки і культури, а також забезпечення творчого, інтелектуального й духовного розвитку особистості, її підготовку до майбутньої професійної й громадської діяльності. Вагомий внесок у розвиток МАН України як ключового напрямку позашкільної освіти зробили В. Вербицький, С. Довгий, В. Касаткін, Л. Ковбасенко, В. Мадзігон, В. Назаренко, В. Погорелов, Г. Пустовіт, К. Ситник, В. Скопенко.

Ураховуючи позитивні здобутки МАН України, маємо акцентувати увагу на недосконалісті її нормативної, наукової та інформаційно-методичної бази, що призводить як до дисбалансу в цій освітній системі, так і до невідповідності мети змісту діяльності її територіальних відділень та закладів.

У зв'язку з цим актуальними є питання щодо:

- розробки концепції розвитку Малої академії наук України як цілісної багаторівневої освітньої системи, чіткого визначення ролі та функцій її державних та регіональних відділень і закладів;
- запровадження нового підходу до формування соціально-педагогічної моделі МАН України як до багаторівневого функціонального комплексу соціально-економічних та психолого-педагогічних умов для розвитку творчих здібностей старшокласників;
- введення психологічного супроводу всіх форм освітньо-розвиваючої та організаційно-масової роботи;
- розробки стратегії наукового, програмно-методичного, інструктивно-інформаційного забезпечення діяльності МАН України, системи обміну досвідом, підвищення професійної компетентності та психолого-педагогічної підготовки педагогічних та науково-педагогічних кадрів;
- створення єдиного електронного інформаційного поля МАН України.

Досвід роботи Сумського територіального відділення МАН України засвідчує, що факт приєднання України до Болонського процесу визначає подальшу діяльність МАН України як цілісної освітньої системи, спрямованої на максимальне застосування прогресивних європейських методик та технологій.

1. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. - 2002. - № 26.
2. Корсак К. К. Світ нанонаук як засіб концептуальних змін засад шкільної та позашкільної освіти // Теоретико-методологічні основи виховання творчої особистості в у мовах позашкільного навчального закладу. Ч. 2. - К.: Грамота. - 2006. 144 с.
3. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. - 2-ге вид. - Суми: ВТД „Університетська книга”, 2004. - 320 с.
4. Закон України про позашкільну освіту / Позашкільна освіта в Україні. - К.: НЕНЦ. - 2002.